

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura starověkého Řecka

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0950
Kódování materiálu	VY_32_INOVACE_cjl_lit17
Označení materiálu	lit17_pl.pdf
Název školy	Gymnázium Kladno
Autor	Mgr. Pavla Bechnerová
Anotace	Pracovní list zaměřený na řeckou starověkou literaturu – prostřednictvím rozboru ukázek i literární historii a teorie.
Předmět	Český jazyk a literatura
Tematická oblast	Literatura
Téma	Starověká řecká literatura, charakteristika textu
Očekávané výstupy	Procvičení stěžejních děl
Klíčová slova	Ezop, Sapfó, vznik dramatu, Sofokles, Euripides
Druh učebního materiálu	Pracovní list
Ročník	kvinta osmiletého gymnázia, 1. ročník čtyřletého studia
Cílová skupina	Osmileté i čtyřleté studium
Ověřeno	12.2.2014, 1C
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Metodický pokyn

Zdroje

MARTINKOVÁ, Věra: *Čítanka I. Praha: Trizonia 1997, s. 55–57. ISBN 80-900953-9-9.*

Zdroje obrázků

[Obr. 1]

SÜßEN, Mathias. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 14.1.2014]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ancient_Greek_theatre_Segesta996.jpg?uselang=cs

[Obr. 2]

DALL'ORTO, Giovanni. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 14.1.2014]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:1281_-_Archaeological_Museum,_Athens_-_Theatre_mask_-_Photo_by_Giovanni_Dall%27Orto,_Nov_11_2009.jpg?uselang=cs

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. Řecké divadlo vzniklo při oslavách boha ....., tzv. Velkých/Městských Dionýsiích. Pokud budeme uvažovat, jaký dramatický žánr byl vývojově tím prvním, pak určitě ..... Ze ..... přednášených obřadních písní (dithyrambů) se nejprve vyloučil jeden herec, posléze na scénu zavedl ..... herce dramatik ..... a ..... herce pak dramatik ....., který je autorem např. tohoto díla: ..... Předvádění her se konalo při ....., kde o vítězství soupeřili nejčastěji tři ..... Představení probíhala vždy za ....., herci nosili .....

Obr. 2 Divadelní maska

5. Sofokles: Antigona
- Hlavní hrdinkou je ....., dcera ....., který .....
  - Jaký zásadní konflikt se zde odehrává? .....
  - Tragický konec zde spočívá jednak v ....., jednak v .....
  - Jaké hlavní téma bychom z tohoto dramatu měli pochopit? .....
6. Za zřejmě nejslavnější dílo dramatika Euripida je považována tragédie ..... Pojednává o ....., která .....

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení:

Studenti vycházeli u cvičení 2 a 3 ze studijního materiálu, který obdrželi v předchozí hodině: texty Sapfó: Modlitba k Afroditě, Ezop: Bajky. Znění dle MARTINKOVÁ, Věra: Čítanka I. Praha: Trizonia 1997, s. 55–57. ISBN 80-900953-9-9.

- A) Doplňte dle vlastního uvážení, kam geograficky patří uvedená města, umělecká díla, autoři, postavy literárních děl (na pomoc si můžete vzít učebnici)

B) Doplňte v tabulce pod dvojitou čarou stěžejní díla dané oblasti (pokud již byla probírána).

MEZOPOTÁMIE	EGYPT	PALESTINA	INDIE	ČÍNA	ŘECKO	ŘÍMská říše
Ištařina brána	Cheopsova pyramida,	Jeruzalémský chrám	Ráma	Konfucius	Sofokles	Forum Romanum
Uruk	Údolí králů	Goliáš		Velká .....zed'	Olymp	Ovidius
Ninive	Sinuhet	Mojžíš			Pythagoras	Kapitol
Chammurapi	Achnaton				Aristoteles	
					Marathon	
					Euripides	
					Ezop	
Ch. zákoník	Achnatonův chvalo zpěv Slunci	Starý zákon	Mahábhárata	Hovory (Konfucius)	Ilias a Odyssea	Proměny
Epos o Gilgamešovi			Rámájana	Básně Li Pa, Tu Fua	Modlitba k Afroditě	Aeneas
					Bajky...	(ještě neprobráno)

Výběr děl je pochopitelně dán individuálně každým vyučujícím, vycházíme z naší praxe.

- V přiloženém textu vyhledejte text dvou Ezopových bajek a pokuste se zformulovat téma/poučení, které z nich vyplývá:

*Závistivý pes: **člověk svou závistí ubližuje druhým***

*Husy a jeřábi: **Být střídmý v pití i jít se vyplácí***

Sepsal Ezop své bajky?   ano – **ne**
- Nyní se zaměříme na básničku Sapfó a její báseň Modlitba k Afroditě. Pokuste se o rozbor básně:

f) *sloky*   **ano – ne**   Pokud ano, kolik? **7**

g) *rým*   **ano – ne**   Pokud ano, jaký?

h) *básnický přívlastek* (epiteton)   **ano – ne**

Pokud ano, v jakém verši? **Afrodito na zdobném trůnu, věčná, dcero Dia předoucí lsti** (1.+2. verš)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Lyrický subjekt: charakteristika: **Sapfó, obrací se opět s prosbou k Afroditě - z vášně a touhy žádá pomoc od Afrodity**

Co je to modlitba (případně dohledej)? **naléhavé vzývání boha - ustálený ráz - oslovení, vzývání, chvála boha a žádost o splnění přání, i básnický žánr (x óda/chvalozpěv)**

4. Řecké divadlo vzniklo při oslavách boha **Dionýsa**, tzv. Velkých/Městských Dionýsiích. Pokud budeme uvažovat, jaký dramatický žánr byl vývojově tím prvním, pak určitě **tragédie**. Ze **sborově** přednášených obřadních písní (dithyrambů) se nejprve vyloučil jeden herec, posléze na scénu zavedl **druhého** herce dramatik **AISCHYLOS** a **třetího** herce pak dramatik **SOFOKLES**, který je autorem např. tohoto díla: **KRÁL OIDIPUS, ANTIGONA**. Předvádění her se konalo při **soutěžích**., kde o vítězství soupeřili nejčastěji tři **dramatici**. Představení probíhala vždy za **denního světla/dne**, herci nosili **masky, převleky, chůdy** apod...
5. Sofokles: Antígona
  - e) Hlavní hrdinkou je **Antígona**, dcera **krále Oidipa**, který **svými činy vyplnil kletbu, poté slepý odchází z Théb**, čímž uvolnil **thébský trůn**.
  - f) Jaký zásadní konflikt se zde odehrává? **Lidské (Antigonino) svědomí a náboženské cítění, božský zákon X světské rozhodnutí krále**
  - g) Tragický konec zde spočívá jednak **ve smrti Antigony a jejího snoubence Haimona**, jednak **v potrestání Kreonta - přichází o své blízké a smrt je mu odepřena (zbytečná smrt tří lidí)**.
  - h) Jaké hlavní téma bychom z tohoto dramatu měli pochopit? **Nadřazenost dávno platících principů a svědomí nad světskými zákony, nutnost uznání omylu a učinit ústupek**.
6. Za zřejmě nejslavnější dílo dramatika Euripida je považována tragédie **Médea**. Pojednává o **královské dceři Méde**e, která se kvůli zrazené lásce mstí svému milenci Iasónovi - zabije jeho milenku a nakonec se odhodlá i k vraždě svých dvou dětí, jejichž otcem byl právě Iasón.

Obrazové přílohy

[Obr. 1]

SÜBEN, Mathias. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 14.1.2014]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ancient_Greek_theatre_Segesta996.jpg?uselang=cs

[Obr. 2]

DALL'ORTO, Giovanni. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 14.1.2014]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:1281_-_Archaeological_Museum,_Athens_-_Theatre_mask_-_Photo_by_Giovanni_Dall%27Orto,_Nov_11_2009.jpg?uselang=cs